

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2006-3-63 (İlk İnceleme)
Karar Sayısı : 06-44/542-144
Karar Tarihi : 15.6.2006

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN

B. RAPORTÖRLER: Aydın ÇELEN, B. Sanem ŞİMŞEK

C. ŞİKAYET EDEN : Akman Dış Ticaret A.Ş. Temsilcisi: Av. A. Özge ÇINAR
Bestekar Sok. 66/9 Kavaklıdere Ankara

20

D. HAKKINDA İNCELEME YAPILAN:

Johnson Diversey Kimya San. Ve Tic. A.Ş.
Huzurhoca Sok. Değirmenyolu Cad. No: 84 Kat: 18
İçerenköy İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Diversey Johnson Kimya San. ve Tic. A.Ş.'nin Akman Dış Ticaret A.Ş. ile yapmış olduğu sözleşmeye uymayarak hakim durumunu kötüye kullandığı ve rekabeti sınırlayıcı eylemlerde bulunduğu iddiası.

30

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikayet dilekçesinde; Johnson Diversey Kimya San. ve Tic. A.Ş.'nin (Johnson Diversey) rekabeti sınırlayıcı uygulamalar içerisinde bulunduğu iddia edilerek teşebbüs hakkında idari para cezasının uygulanması talep edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 17.5.2006 tarih, 3102 sayı ile intikal eden başvuru üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. ve 6. maddeleri uyarınca yapılan inceleme sonucu düzenlenen 8.6.2006 tarih ve 2006-3-63/İİ-06-A.Ç. sayılı İlk İnceleme Raporu, 9.6.2006 tarih, REK.0.07.00.00-110/138 sayılı Başkanlık Önergesi ile 06-44 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

40

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; Johnson Diversey hakkında önaraştırma yapılmasını veya soruşturma açılmasını gerektirecek herhangi bir ihlal tespit edilmediğinden şikayetin reddinin gerektiği; ancak süresi beş yılı aşabilecek nitelikte rekabet etmeme yükümlülüğü içeren sözleşmelerin 2002/2

sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nden yararlanabilmesi için gerekli tadilatı yapması gerektiğinin Johnson Diversey Kimya San. ve Tic. A.Ş.'ye bildirilmesinin yerinde olacağı sonucuna ulaşıldığı ifade edilmiştir.

50

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

Şikayetçi teşebbüs Akman Dış Ticaret A.Ş. (Akman), temizlik malzemeleri üreticisi olan Johnson Diversey ile 19.4.2003 tarihinde iki yıllık mal alım sözleşmesi imzalamıştır. Sözleşmeye göre, Akman, Ankara Capital Plaza Otel'in temizlik işlerinde kullanılmak üzere çamaşır, bulaşık, kişisel ve genel temizlik ürünleri ile kağıt ürünlerini münhasıran Johnson Diversey'den satın almakta ve kullanmaktadır.

60 Şikayet dilekçesinde, sözleşmede yer alan asgari satın alma (kota) ve rekabet etmeme yükümlülüklerinin rekabeti sınırlama amacını açıkça gösterdiği, Johnson Diversey'in kendilerine fiyat listesi ve katalog göndermediği, uyguladığı fiyatların piyasa fiyatlarının çok üzerinde olduğu, aldıkları bazı ürünlerin kota hesaplamasına dahil edilmediği ve tüm bu uygulamaların 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerinin ihlali niteliğinde olduğu iddia edilmektedir.

I.1. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

I.1.1. Yapılan Tespitler

70

Johnson Diversey ile Akman arasında akdedilen sözleşmenin 8. maddesinde, Akman'ın sözleşme süresince Johnson Diversey ürünleri dışında başka firmanın ürünlerini kullanamayacağı düzenlenmektedir. Sözleşmenin 3. maddesinde ise Akman'a asgari satın alma yükümlülüğü (kota) getirilmektedir. Buna göre, Akman, sözleşmenin her bir yılında 5.000 kg. olmak üzere toplam 10.000 kg. ürün satın alma yükümlülüğü altına girmiştir. Yılın bitmesine 15 gün kala o yılın hedef miktarı henüz Akman tarafından alınmamış ise Johnson Diversey'in kalan kısmı Akman'a fatura edeceği sözleşmenin aynı maddesinde düzenlenmiştir. Yine sözleşmenin 9. maddesinde, sözleşmenin süresinden önce feshedilmesi durumunda, Johnson Diversey'in, Akman'a promosyon olarak verdiği kat arabası, halı yıkama makinesi ve bilgisayar gibi malzemelerin karşılığı olarak 10.126 ABD Dolarını Akman'dan talep etme hakkının olduğu ifade edilmektedir.

80

Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden, Akman'ın toplam 10.000 kg. ürün alma yükümlülüğüne girmiş olmasına rağmen iki yıllık sözleşme süresince 926 kg. ürün siparişi verdiği anlaşılmaktadır. Akman, Johnson Diversey'e göndermiş olduğu ihtarnamede, kotanın doldurulmamasının nedenini, Johnson Diversey'in cari fiyat listelerini ve ürün kataloglarını kendisine göndermemesi olarak açıklamaktadır. Johnson Diversey de Akman'a göndermiş olduğu ihtarnamede, kendilerine fiyat listelerinin gönderildiğini ifade etmektedir. Karşılıklı gönderilen ihtarnamelerin yanı sıra, Johnson Diversey'in söz konusu uyuşmazlığa ilişkin olarak İstanbul 13.

90

Asliye Ticaret Mahkemesi'nde dava açtığı dosya mevcudu bilgi ve belgelerden anlaşılmıştır.

I.1.2. Hukuki Değerlendirme

2002/2 sayılı Tebliğ uyarınca, sağlayıcı konumundaki teşebbüsler beş yıllık bir süre boyunca alıcı konumundaki teşebbüslerin rakip ürünleri almalarını veya satmalarını engelleyerek sadece kendi ürünlerine odaklanmalarını sağlayabilmektedirler. Rekabet etmeme yükümlülüğü, sözleşmelere rakip mal alınamayacağına / satılamayacağına ilişkin açık hüküm konmak suretiyle getirilebileceği gibi, alıcı teşebbüsün belirli bir sürede satın alması gereken asgari kota miktarını belirtmek suretiyle de getirilebilir.

Johnson Diversey ile Akman arasından akdedilen sözleşme bu çerçevede değerlendirildiğinde, sözleşmede hem açıkça hem de kota belirtilmek suretiyle Akman'a rekabet etmeme yükümlülüğünün getirildiği görülmektedir. Akman'a getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü sözleşme süresi olan iki yıl için geçerlidir. Ancak, sözleşmede, sözleşmenin bitimine 15 gün kala taraflardan birisi sözleşmeyi yenilemeyeceğini karşı tarafa bildirmezse sözleşmenin kendiliğinden iki yıl daha uzayacağı düzenlenmiştir. Beş yıllık süreyi aşacak şekilde zımnen yenilenebilen rekabet etmeme yükümlülükleri 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında değildir. İnceleme konusu sözleşme de zımnen yenilenmek suretiyle beş yıllık süreyi aşabilecek niteliktedir. Akman, 1.4.2005 tarihinde sözleşmeyi uzatmayacağını Johnson Diversey'e bildirerek sözleşmeyi sona erdirse de, Johnson Diversey'in diğer alıcılarla da aynı hükmü içeren sözleşmeler yapmış olması muhtemeldir. Bu nedenle, varsa benzer nitelikteki sözleşmelerinde rekabet etmeme yükümlülüğünün süresini beş yılı aşmayacak şekilde yeniden düzenlemesi gerektiği Johnson Diversey'e bildirilmelidir.

Şikayetin konusu, Türkiye genelinde deterjan pazarında faaliyet gösteren Johnson Diversey'in kurumsal deterjan sektöründeki faaliyetlerine ilişkindir. Kurumsal deterjan sektörü; oteller, restoranlar, hastaneler, okullar ve evler gibi birimleri kapsayan tüketicilere hitap eden bir sektör olup, kendi içerisinde, mutfak hijyeni, ev temizliği ve çamaşırhane temizliği alt sektörlerine ayrılmaktadır. Johnson Diversey'in 2002 yılında bu üç alt sektördeki pazar payları sırasıyla %12,9; %15,4 ve %8,4 düzeyindedir¹. Geçen bu süre içerisinde Johnson Diversey'in hakim duruma gelmesine neden olabilecek bir pazar payı artışı gerçekleştirmediği tespit edilmiştir. Dolayısıyla, Johnson Diversey faaliyet gösterdiği ilgili pazarlardan hiçbirinde hakim durumda olmadığından 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlal edilmesi de söz konusu değildir.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; Johnson Diversey Kimya San. ve Tic. A.Ş. hakkında önaraştırma yapılmasını veya soruşturma

¹ 3.4.2002 tarih ve 2002-1-6/Öİ-02-MÖP sayılı Devralma Öninceleme Raporu.

06-44/542-144

140 açılmasını gerektirecek herhangi bir ihlal tespit edilmediğinden şikayetin reddine; ancak süresi beş yılı aşabilecek nitelikte rekabet etmeme yükümlülüğü içeren sözleşmelerin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nden yararlanabilmesi için gerekli tadilatı yapması gerektiğinin Johnson Diversey Kimya San. ve Tic. A.Ş.'ye bildirilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.